Lietas Nr. A420431913
Lietas arhīva Nr. A42-01480-14/22

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2014.gada 20.jūnijā

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:

tiesnese Lauma Paegļkalna,

piedaloties pieteicējas sabiedrības ar ierobežotu atbildību „BŪVEKSPERTS" pārstāvjiem /pers. A/ un zvērinātam advokātam Gatim Dirnēnam un atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Valsts ieņēmumu dienesta pārstāvjiem/pers.B/, /pers.D/ un /pers.G/,

atklātās tiesas sēdēs izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc sabiedrības ar ierobežotu atbildību „BŪVEKSPERTS" pieteikuma par Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektores p.i. 2013.gada 19.jūlija lēmuma Nr.22.7/L-18037 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Valsts ieņēmumu dienesta Nodokļu kontroles pārvalde pieteicējai sabiedrībai ar ierobežotu atbildību „BŪVEKSPERTS" veica datu atbilstības pārbaudi par 2011.gada oktobri, novembri un decembri.

Ar Valsts ieņēmumu dienesta Nodokļu kontroles pārvaldes datu atbilstības pārbaužu daļas vadītājas 2012.gada 9.aprīļa lēmumu pieteicējai papildu nomaksai budžetā aprēķināts pievienotās vērtības nodoklis 1790,61 LVL un nokavējuma nauda 422,65 LVL apmērā.

Izskatot pieteicējas apstrīdēšanas iesniegumu, ar Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektores p.i. 2013.gada 19.jūlija lēmumu Nr.22.7/L-18037 sākotnējais lēmums atstāts negrozīts.

Lēmums pamatots ar šādiem apsvērumiem.

[1.1] Iestāde apstrīd pieteicējas tiesības veikt priekšnodokļa atskaitījumus saskaņā ar SIA „GOLPES" vārdā noformēto 2011.gada 28.oktobra pavadzīmi Nr.36, 28.novembra pavadzīmi Nr.103 un 28.decembra pavadzīmi Nr.111, jo tajās un pieņemšanas nodošanas aktos norādītā informācija nesniedz identificējamu, pārbaudāmu informāciju par faktiskajiem darījuma norises apstākļiem un tos nevar atzīt par neapstrīdamiem darījumiem.

[1.2] Valsts ieņēmumu dienesta Nodokļu kontroles pārvalde pieteicējas darījumu partneres SIA „GOLPES" pievienotās vērtības nodokļa audita par 2011.gada februāri – 2012.gada februāri rezultātā SIA „GOLPES" un pieteicējas deklarētos darījumus atzina par faktiski nenotikušiem un no SIA „GOLPES" deklarētās ar pievienotās vērtības nodokli apliekamās darījumu vērtības izslēdza. SIA „GOLPES" auditā tostarp tika apstrīdēta pakalpojumu saņemšana no SIA „TANKONE", līdz ar to ir apstrīdēta arī šo pakalpojumu tālāka realizācija pieteicējai.

[1.3] No SIA „GOLPES" amatpersonas /pers. E/ sniegtā paskaidrojuma izriet, ka sabiedrība darbojas kā starpnieks, taču identificējamu, pārbaudāmu informāciju par sniegtajiem starpniecības pakalpojumiem uzņēmuma amatpersona nav sniegusi. Turklāt paskaidrojumā pieteicēju nenorāda kā SIA „GOLPES" pakalpojumu pircēju, lai gan no iestādē iesniegtajos dokumentos norādītā secināms, ka SIA „GOLPES" un pieteicējas sadarbībai nepiemīt vienreizējs raksturs.

[1.4] Pieteicēja zināja (tai bija jāzina), ka piedalās dokumentu noformēšanā par faktiski neesošu darījumu ar mērķi iegūt fiskālās priekšrocības priekšnodokļu atskaitījumu veidā. Par to liecina informācija par pieteicējas deklarēto darījumu partneri SIA „GOLPES", pieteicējas amatpersonas rīcība (iesniedzot par deklarētajiem darījumiem tikai noformētus dokumentus, bet neiesniedzot konkrētu, detalizētu, identificējamu un objektīvi pamatotu skaidrojumu par deklarēto darījumu faktiskajiem apstākļiem), SIA „GOLPES" amatpersonas paskaidrojumā minētais par starpniecības pakalpojumu sniegšanu, komercsabiedrību vārdā vispārīgi noformētie

līgumi, pieņemšanas – nodošanas akti (bez numura un datuma), izpildīto darbu tāmes (bez numura un datuma) un pavadzīmēs vispārīgi sniegtais darbu apraksts.

Ņemot vērā saprātīgas saimniekošanas principu, pieteicējai bija iespēja un pienākums pārliecināties par attiecīgo resursu esamību SIA „GOLPES" rīcībā, lai varētu izpildīt attiecīgos līgumā paredzētos darbus noteiktā termiņā.

[2] Pieteikumā un tiesas sēdē pieteicēja lūdz atcelt pārsūdzēto lēmumu, prasījumu pamatojot ar šādiem apsvērumiem.

[2.1] Priekšnodokļa atskaitīšanas tiesības rodas brīdī, kad atskaitāmais nodoklis kļūst iekasējams. Tādejādi preču vai pakalpojuma piegādātājam saskaņā ar likumu rodas saistības maksāt pievienotās vērtības nodokli valsts budžetā, pircējam rodas tiesības atskaitīt priekšnodokli, ja saņemtas preces vai pakalpojumi ir paredzēti apliekamu darījumu nodrošināšanai. No pārsūdzētā lēmuma secināms, ka šāds pienākums ir jau uzlikts SIA „GOLPES", tādejādu nav pieļaujama dubulta, trīskārša vai četrkārša vienas normas piemērošana par priekšnodokļa atskaitīšanas tiesībām.

No pieteicējas konta izraksta ir secināms, ka pieteicēja naudas līdzekļus uz SIA „GOLPES" norēķinu kontu par sniegtajiem pakalpojumiem pārskaitīja, maksājumā ietverot pievienotās vērtības nodokli. Līdz ar to pieteicēja ir tiesīga atskaitīt priekšnodokli.

[2.2] Pieteicēja, pārbaudot SIA „GOLPES" datus publiski pieejamās datu bāzēs, nevarēja konstatēt ziņas, kas norādītu uz risku un ļautu apšaubīt sadarbības iespējas ar minēto sabiedrību. Tādēļ pieteicēja ir izpildījusi visus likumā noteiktos pienākumus, lai būtu tiesīga deklarēt strīdus darījumus un atskaitīt par tiem priekšnodokli.

[2.3] SIA „GOLPES" bijusī amatpersona nenoliedz darījumus ar pieteicējus. Turklāt, pārbaudot ziņas par SIA „GOLPES", pieteicēja nevarēja konstatēt ziņas, kas norādītu uz risku un ļautu apšaubīt sadarbības iespējas ar šo uzņēmumu. Pieteicēja ir izpildījusi visus likumā noteiktos pienākumus – ieguvusi visu nepieciešamo un faktiski iegūstamo informāciju par darījumu partneri, saņēmusi derīgus rēķinus, veikusi norēķinus, lai būtu tiesīga šos darījumus deklarēt un atskaitīt priekšnodokli. Pieteicēja nekad nav vienojusies ar SIA „GOLPES" par izvairīšanos no nodokļu nomaksas, tādējādi SIA „GOLPES" konstatētās pretlikumības un neatbilstības nekādā mērā nav attiecināmas uz pieteicēju.

[2.4] Par to, ka starp pieteicēju un SIA „GOLPES" noslēgtie darījumi ir notikuši liecina sniegtie pakalpojumi tālākiem pieteicējas sadarbības partneriem. Turklāt daļu no darbiem, ko bija paredzēts veikt sadarbības partneriem, pieteicēja izpildīja pati ar saviem resursiem, bet pārējo daļu izpildīja SIA „GOLPES".

[2.5] Iestāde ir būtiski pārkāpusi procesuālo termiņu pārsūdzētā lēmuma pieņemšanai par vairāk nekā diviem mēnešiem.

[3] Atbildētāju pārstāvošā iestāde Valsts ieņēmumu dienests rakstveidā un tiesas sēdē sniegtajos paskaidrojumos lūdz pieteicējas pieteikumu noraidīt. pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā minētajiem apsvērumiem. Papildus iestāde norāda šādus apsvērumus.

[3.1] Pārsūdzētā lēmuma izdošanas procesuālā termiņa neievērošanas sekas nav atzīstamas par tik būtisku procesuālu pārkāpumu, kas varēja ietekmēt pārsūdzēta lēmuma saturu pēc būtības.

[3.2] Par to, ka pieteicēja zināja (vai tai bija jāzina), ka tā iesaistās dokumentu noformēšanā par faktiski neesošiem darījumiem, liecina gan pieteicējas amatpersonas vispārīgi un nekonkrēti sniegtie paskaidrojumi par faktiskajiem darījumu norises apstākļiem, gan arī apstāklis, ka pieteicēja nav saņēmusi pakalpojumu, par ko pieteicēja nevarēja būt neinformēta, gan apstāklis, ka pieteicējas deklarētā darījuma partnera amatpersona sniedza vispārīgu un nekonkrētu informāciju par deklarētajiem darījumiem, gan konstatētās neatbilstības dokumentos.

Motīvu daļa

[4] Tiesa konstatē, ka lietā izšķirami divi strīdus jautājumi. Pirmkārt, vai pieteicējai piemērotais nodokļu aprēķināšanas un maksāšanas pareizības kontroles līdzeklis ir piemērots papildus iemaksai budžetā aprēķināto maksājumu noteikšanai. Un, otrkārt, vai pamatoti Valsts ieņēmumu dienests nav atzinis pieteicējas un tās darījumu partneres SIA „Golpes" deklarētos darījumus.

I

[5] Likuma „Par nodokļiem un nodevām" *(tiesībunormas redakcijā, kas bija spēkā lēmuma pieņemšanas laikā)* 18.panta pirmās daļas 2. un 4.punkts imperatīvi noteic nodokļu administrācijai pienākumu kontrolēt nodokļu, nodevu, kā arī citu valsts noteikto maksājumu aprēķināšanas un maksāšanas pareizību; piemērot sankcijas nodokļu (nodevu) likumu pārkāpējiem, pamatojoties uz likumiem un Ministru kabineta noteikumiem.

Valsts noteikto maksājumu aprēķināšanas un maksāšanas pareizības kontroles metodes un kārtība to veikšanai noteiktas šā likuma 23.pantā: tā var būt nodokļu revīzija (audits) (panta pirmā daļa), tematiskā pārbaude (panta piektā daļa) vai datu atbilstības pārbaude ($5.^1$daļa).

[6] Datu atbilstības pārbaude kā jauns pārbaudes veids likumā „Par nodokļiem un nodevām" tika ieļauta ar 2009.gada 21.maija grozījumiem, kas stājās spēkā 2009.gada 23.jūnijā.

Datu atbilstības pārbaudes legāldefinīcija ietverta likuma 1.panta 27.punktā, nosakot, ka tā ir nodokļu administrācijas pārbaude, kuras laikā tiek kontrolēta nodokļu, nodokļu deklarācijas posteņu vai nodevu un citu valsts noteikto maksājumu aprēķināšanas pareizība un atbilstība normatīvajiem aktiem, izvērtējot nodokļu administrācijas rīcībā esošo informāciju, nodokļu maksātāja nodokļu un informatīvajās deklarācijās norādītos datus, ja šīs deklarācijas nodokļu administrācijai ir iesniegtas vai tās bija jāiesniedz. Datu atbilstības pārbaudi veic nodokļu administrācijas telpās, nepieprasot no nodokļu maksātāja saimnieciskās darbības attaisnojuma dokumentus.

Kārtību, kādā veicama datu atbilstības pārbaude, sīkāk paskaidro likuma 23.panta 5.[1]daļa. Datu atbilstības pārbaude veicama triju gadu laikā no normatīvajos aktos noteiktā maksāšanas termiņa. Datu atbilstības pārbaudes laikā nodokļu vai informatīvajā deklarācijā konstatējot neatbilstības starp nodokļu maksātāja iesniegto informāciju un nodokļu administrācijas rīcībā esošo informāciju, nodokļu administrācija par to informē nodokļu maksātāju, nosūtot paziņojumu par konstatētajām konkrētajām neatbilstībām ar uzaicinājumu 30 dienu laikā no paziņojuma saņemšanas dienas iesniegt nodokļu administrācijai nodokļu deklarācijas vai informatīvās deklarācijas precizējumu vai konstatēto neatbilstību pamatotu izskaidrojumu. Ja nodokļu maksātājs noteiktajā termiņā nav novērsis paziņojumā norādītās neatbilstības, nodokļu administrācija pieņem lēmumu par datu atbilstības pārbaudes rezultātiem, kurā veic budžetā maksājamo vai atmaksājamo summu pārrēķinu, nosaka par labu budžetam piedzenamo nodokļa summu (starpību starp maksātāja deklarēto un datu atbilstības izvērtēšanas rezultātā precizēto nodokļu summu) un aprēķina nokavējuma naudu šā likuma 29.panta otrajā daļā noteiktajā apmērā par periodu no deklarētās nodokļa summas maksāšanas termiņa līdz šā lēmuma pieņemšanas dienai. Lēmumā papildus aprēķināto nodokļa summu un nokavējuma naudu nodokļu maksātājs iemaksā budžetā 30 dienu laikā no lēmuma saņemšanas dienas. Ja šajā termiņā nodokļu maksātājs neveic lēmumā norādītos maksājumus, nokavējuma naudas aprēķināšana tiek atjaunota no dienas, kad pieņemts lēmums par datu atbilstības pārbaudes rezultātiem.

[7] No citētajām normām konstatējams, ka likumdevējs ieviesis vēl vienu nodokļu administrācijas kontroles pasākumu (pārbaudes) veidu – datu atbilstības pārbaudi. Turklāt likumdevējs ir definējis arī šīs pārbaudes mērķi, procedūru un sekas, kādas nodokļu maksātājam var iestāties pārbaudes rezultātā. Datu atbilstības pārbaude veicama, ja nodokļu administrācijas rīcībā ir pietiekams informācijas apjoms.

Tādējādi, tā ir iestādes kompetence izvēlēties pārbaudes veidu nodokļu maksājumu apmēra pareizai noteikšanai, kas pamatota ar ziņu par veikto nodokļu maksājumu pamatotību pietiekamību, izvērtējot nodokļa maksātāja iesniegtos dokumentus par nodokļu maksājumiem, paskaidrojumus, ziņas par citiem saistītajiem nodokļu maksātajiem u.tml.

Turklāt tiesai nav šaubu par to, ka atbilstoši likumā noteiktajai kompetencei, nodokļu administrācija ne tikai nodokļu revīzijas (audita) rezultātā, bet arī datu atbilstības pārbaudes rezultātā var veikt nodokļu maksājumu papildu aprēķinu nodokļu maksātājam, ja vien ir ieguvusi pietiekamus pierādījumus par nepamatotu nodokļu iemaksas budžetā samazināšanu. Vienlaikus no tiesiskā regulējuma ir secināmas atšķirīgas sekas, kādas var iestāties konkrētajam nodokļu maksātājam. Jo datu neatbilstību konstatēšanas gadījumā atšķirībā no nodokļu revīzijas nodokļu maksātājam var tikt aprēķināts tikai nodokļa parāds un nokavējuma nauda, bet ne soda nauda.

[8] Tiesas ieskats par to, ka arī datu atbilstības pārbaudes rezultātā var tikt apšaubīta darījumu faktiskā esība un noteikti papildu maksājumi iemaksai budžetā, apstiprinās arī ar Finanšu ministrijas, kas lietā pieaicināta kā iestāde atzinuma sniegšanai un kas ir atbildīgā nozares tiesību aktu izstrādātāja un nodokļu politikas virzītāja, tiesai sniegto viedokli.

Ministrija norāda, ka likumdevēja pamatmērķis, nosakot datu atbilstības pārbaudi, bijis vērsts uz vienkāršu un ātru iesniegtajās deklarācijās pieļauto kļūdu novēršanu, neiedarbinot sodīšanas mehānismu. Valsts ieņēmumu dienests kā nodokļu administrācija regulāri veic nodokļu maksātāju darbību izvērtēšanu. Izvērtēšanas veikšanai tas izmanto vairākas nodokļu administrācijas vajadzībām izstrādātas programmas, kuras ļauj identificēt iespējamos riskus, kas liecina par budžetā iemaksājamā nodokļa apmēra samazināšanu vai no budžeta atmaksājamā nodokļa apmēra nepamatotu palielināšanu, kā arī trešo personu un citu valsts iestāžu sniegto informāciju. Gadījumā, ja nodokļu administrācijai ir pamatotas aizdomas, tā lemj par pārbaudes veikšanu. Nodokļu revīzija (audits) ir komplicēta, padziļināta un laikietilpīga pārbaude, kuras veikšanā tiek izmantoti lieli cilvēkresursi. Savukārt datu atbilstības pārbaude ir vienkārša procedūra un laika ziņā ātra pārbaude. Turklāt šī pārbaude ļauj nodokļu maksātājam patstāvīgi noteiktā termiņā novērst pieļautās kļūdas, neprecizitātes vai neatbilstības deklarācijās.

[9] Likuma „Par nodokļiem un nodevām" 23.panta četrpadsmitā daļa paredz, ka nodokļu administrācija nosaka nodokļa maksājuma apmēru, ņemot vērā nodokļu maksātāja atsevišķa darījuma vai darījumu kopuma ekonomisko saturu un būtību, nevis tikai juridisko formu.

Tādējādi neatkarīgi no tā, kurš pārbaudes veids ir ierosināts (datu atbilstības pārbaude vai nodokļu audits), konstatējot neatbilstības, Valsts ieņēmumu dienestam ne tikai formāli jāpārliecinās par nodokļu maksātāja dokumentos norādītajām ziņām par faktiem, kas attiecas uz konkrēta nodokļa aprēķiniem un maksājumiem, bet jāvērtē darījuma ekonomiskā būtība un saturs, lai pareizi noteiktu nodokļa maksājuma apmēru. Turklāt Valsts ieņēmumu dienesta amatpersonām atbilstoši likuma „Par Valsts ieņēmumu dienestu" 10.panta pirmās daļas 2. un 3.punktam ir plašas tiesības pieprasīt un iegūt pārbaudes veikšanai nepieciešamos pierādījumus: paskaidrojumus, izziņas, gada pārskatus, valsts un pašvaldību ieņēmumu un nodokļu aprēķinus, deklarācijas un citus dokumentus.

[10] No pārsūdzētā lēmuma secināms, ka atbildētājs nav atzinis pieteicējas tiesības atskaitīt priekšnodokli 1790,61 LVL apmērā par darījumiem, kas noslēgti ar SIA „GOLPES".

Valsts ieņēmumu dienesta ieskatā iegūtā informācija par pieteicējas darījumu partneri SIA „GOLPES" rada pamatotas šaubas par pieteicējas 2011.gada oktobrī, novembrī un decembrī deklarēto darījumu faktisko esību. Iestādes viedoklis tostarp pamatots ar pieteicējas darījuma partneres audita rezultātā iegūtajām ziņām, kas pieteicējas ieskatā nav pietiekams pamats pieteicējas deklarēto darījumu apstrīdēšanai.

[11] Likuma „Par pievienotās vērtības nodokli" *(tiesībunormas redakcijā, kas bija spēkā darījumu slēgšanas laikā)* 10.panta pirmās daļas 1.punkts noteic, ka tikai Valsts ieņēmumu dienestā reģistrētai apliekamai personai ir tiesības nodokļa deklarācijā kā priekšnodokli no budžetā maksājamās nodokļa summas atskaitīt no citām apliekamajām personām saņemtajos nodokļa rēķinos norādītās nodokļa summas par precēm un pakalpojumiem savu ar nodokli apliekamo darījumu nodrošināšanai. Savukārt atbilstoši šī likuma 1.panta 9.punkta a) apakšpunktam priekšnodoklis ir pievienotās vērtības nodokļa summa, kas norādīta ar pievienotās vērtības nodokli apliekamajai personai izrakstītajā pievienotās vērtības nodokļa rēķinā par iegādātajām precēm vai saņemtajiem pakalpojumiem tās saimnieciskās darbības nodrošināšanai.

Tādējādi priekšnodokli persona var atskaitīt, pastāvot visiem minētajiem priekšnoteikumiem: 1) persona ir reģistrēta Valsts ieņēmumu dienestā kā ar pievienotās vērtības nodokli apliekamā persona; 2) tā saņēmusi pievienotās vērtības nodokļa rēķinu; 3) pakalpojums vai preces saņemtas no citas ar pievienotās vērtības nodokli apliekamās personas, kas atbilstošā kārtībā reģistrēta Valsts ieņēmumu dienestā; 4) saņemtās preces vai pakalpojums tiek izmantoti savu ar pievienotās vērtības nodokli apliekamo darījumu nodrošināšanai, tas ir, tiek radīta jauna ar pievienotās vērtības nodokli apliekama prece vai pakalpojums. Savukārt, ja kāds no minētajiem priekšnoteikumiem nav konstatējams, personai nav tiesību atskaitīt priekšnodokli.

Proti, tiesai ir jāpārbauda, vai darījums vispār faktiski ir noticis gan pēc tā ekonomiskā, gan juridiskā rakstura.

Vienlaikus gan Eiropas Savienības tiesas, gan Augstākās tiesas aktuālajā judikatūrā ir nostiprinātas atziņas, ka tiesai ne tikai jāpārbauda grāmatvedības reģistros atspoguļoto darījumu faktiskā esība, proti, vai pieteicēja darījumu partneris varēja izpildīt konkrēto darījumu (respektīvi, ka darījums faktiski noticis tieši ar minēto darījumu partneri), tiesai tostarp ir jānoskaidro, vai nodokļu maksātājs ir iesaistījies (vai arī apzinājies vai tam vajadzēja apzināties, ka tādējādi tas iesaistās) krāpšanā ar nodokļiem.

[12] Pieteicēja ar SIA „GOLPES" noslēgusi vairākus uzņēmuma līgumus par ēku, būvju un inženiertīklu remontu. Visus līgumus SIA „GOLPES" vārdā parakstījusi /pers. E/. Pieteicēja pārstāvji tiesas sēdē paskaidroja, ka darbi, kuru veikšanai tika piesaistīta SIA „GOLPES", īstenoti, lai izpildītu no uzņēmuma līgumiem, kas noslēgti starp pieteicēju (kā uzņēmēju) un darbu pasūtītāju, izrietošās saistības. Visi darbi ir izpildīti, par ko parakstīti pieņemšanas-nodošanas akti.

Savukārt SIA „GOLPES" darbu veikšanu saskaņā ar 2011.gada 1.septembrī noslēgto sadarbības līgumu Nr.2011/TA-01 nodevusi izpildei SIA „TANKONE" *(lietas 1.sējuma 139.-142.lapa)*. Atbilstoši līgumam pasūtītāja pasūta, bet izpildītāja ar saviem materiāliem un iekārtām apņemas veikt projektēšanas, remonta, apkalpošanas un/vai celtniecības darbus, kuri atrunāti atsevišķā papildu vienošanās pie līguma pēc pasūtītājas norādītās adreses saskaņā ar pasūtītāju saskaņoto darbu izmaksu tāmi. Līgumu SIA „TANKONE" vārdā parakstījis /pers. K/. Līgumam pievienoti vairāki pielikumi, tostarp par darbu veikšanu pasūtītājas objektos.

[13] 2011.gada 26.septembrī starp pieteicēju kā uzņēmēju un privatizējamo sabiedrību ar ierobežotu atbildību „Jūrmalas namsaimnieks" noslēgts līgums Nr.JN2011-117 par daudzdzīvokļu ēku sienas virsmu un šuvju hermetizāciju Jūrmalā, Skolas ielā 11 dz.33; Skolas ielā 27 dz.65, dz.66, dz.68, dz.69, dz.71, dz.72; Skolas ielā 35 dz.21, dz.24, dz.25, dz.28, dz.29, dz.32, dz.33, dz.36, dz.70; Skolas ielā 37 dz.25, dz.59 un Skolas ielā 55a dz.33 saskaņā ar tāmēm, kas ir līguma neatņemama sastāvdaļa. Par katru objektu sagatavota atsevišķa tāme, kurā iekļautas tiešās izmaksas par: darbiem (deformācijas šuves ierīkošana betona senās, elastīgās mastikas iestrādāšana, šuvju siltumizolācijas ierīkošana un fasādes virsmu pārklāšana ar hermētiķi), piekaramo groza pacēlāju un transportu materiālu piegādei, kā arī pārējie izdevumi. Kopējā summa koptāmē norādīta 3300,93 LVL apmērā. 2011.gada 10.oktobrī puses parakstījušas darbu pieņemšanas-nodošanas aktu, kas apliecina, ka darbi izpildīti kvalitatīvi *(lietas 1.sējuma 293.-301.lapa)*.

2011.gada 28.septembrī noslēgts līgums Nr.7A/2011 starp pieteicēju un SIA „GOLPES" *(lietas 1.sējuma 154.-155.lapa)*. Līguma priekšmets – starppaneļu šuvju hermetizācija Jūrmalā, Skolas ielā 27 dz.65, dz.66, dz.68, dz.69, dz.71, dz.72; Skolas ielā 35 dz.21, dz.24, dz.25, dz.28, dz.29, dz.32, dz.33, dz.36, dz.70; Skolas ielā 37 dz.25, dz.59 un Skolas ielā 55a dz.33. Līgumā darbu izpildes termiņš noteikts 2011.gada 28.oktobris. Līgumam pievienota tāme, kurā fiksētas tiešās izmaksas par darbiem (deformācijas šuves ierīkošana betona senās, elastīgās mastikas iestrādāšana un šuvju siltumizolācijas ierīkošana) un transportu materiālu piegādei, kā arī pārējie izdevumi. Kopējā summa koptāmē norādīta 3068,87 LVL apmērā *(lietas 1.sējuma 56.lapas otra puse)*. Nenorādot datumu, pieteicēja un SIA „GOLPES" parakstījušas divus aktus Nr.7A/2011 par darbu pieņemšanu un nodošanu. Vienā aktā konstatēts, ka objekts pieņemams ekspluatācijā ar 2011.gada 28.oktobri, otrā – norādīta tāmei analoga satura informācija. 2011.gada 28.oktobrī SIA „GOLPES" pieteicējai izrakstījusi rēķinu Nr.36 par izpildītiem darbiem saskaņā ar 2011.gada 28.septembra līgumu Nr.7A/2011 un aktiem par izpildītiem darbiem *(lietas 1.sējuma 54.-55.lapa)*. Pieteicēja rēķinu apmaksājusi 2011.gada 3.novembrī *(lietas 1.sējuma 69.lapas otra puse)*.

2011.gada 27.septembrī SIA „TANKONE" un SIA „GOLPES" parakstījušas pielikumu Nr.2 pie līguma Nr.2011/TA-01, ar kuru SIA „GOLPES" uzdevusi SIA „TANKONE" veikt analogus darbus tiem, kas norādīti starp pieteicēju un SIA „GOLPES" vēlāk noslēgtajā līgumā Nr.7A/2011. Izmaksas par darbiem un materiāliem noteiktas 2934,10 LVL (ieskaitot pievienotās vērtības nodokli) apmērā. Pielikumam pie līguma pievienota tāme Nr.TA-02 par izlietotajiem materiāliem un izpildīto darbu pieņemšanu *(lietas 1.sējuma 51.lapa)*. 2011.gada 26.oktobrī SIA „GOLPES" un SIA „TANKONE" parakstījušas pieņemšanas-nodošanas aktu, ar ko konstatēts, ka izpildītājs ir piegādājis tāmē noteiktos materiālus un izpildījis tāmē noteiktos darbus pasūtītāja objektā pilnā apjomā un atbilstošā kvalitātē. Par darbu veikšanu SIA „TANKONE", kas norādīta kā preču nosūtītājs, izrakstījusi vairākus rēķinus SIA „GOLPES" kā preču saņēmējai par preci – pēc pielikuma Nr.2 pie līguma Nr.2011/TA-01 par darbiem un materiāliem. 2011.gada 3.oktobrī izrakstīts rēķins Nr.TAN2011/12 par 976 LVL, 2011.gada 4.oktobrī izrakstīts rēķins Nr.TAN2011/13 par 982,10 LVL un 2011.gada 7.oktobrī izrakstīts rēķins Nr.TAN2011/14 par 976 LVL *(lietas 1.sējuma 52.-53.lapa)*.

[14] 2011.gada 10.oktobrī starp pieteicēju kā uzņēmēju un dzīvokļu īpašnieku biedrību „AROST" noslēgts uzņēmuma līgums Nr.8C-B/2011-2 par dzīvojamās ēkas starppaneļu šuvju hermetizēšanu Rīgā, Rostokas ielā 32 saskaņā ar tāmi, kas ir līguma neatņemama sastāvdaļa. Tāmē iekļautas tiešās izmaksas par darbiem (deformācijas šuves ierīkošana betona senās, elastīgās mastikas iestrādāšana 840 t.m, šuvju siltumizolācijas ierīkošana 200 t.m un fasādes virsmu pārklāšana ar hermētiķi) un transportu materiālu piegādei, kā arī pārējie izdevumi. Kopējā summa tāmē norādīta 5804,04 LVL apmērā. 2011.gada 3.novembrī puses parakstījušas darbu pieņemšanas-nodošanas aktu, kas apliecina, ka darbi izpildīti kvalitatīvi *(lietas 1.sējuma 280.-283.lapa)*.

2011.gada 24.oktobrī noslēgts līgums Nr.8A/2011 starp pieteicēju un SIA „GOLPES" *(lietas 1.sējuma 156.-157.lapa)*. Līguma priekšmets – starppaneļu šuvju hermetizācija Rīgā, Rostokas ielā 32 (daļēji – 450 t.m). Līgumā darbu izpildes termiņš noteikts 2011.gada 30.novembris. Līgumam pievienota tāme, kurā fiksētas tiešās izmaksas par darbiem (deformācijas šuves ierīkošana betona senās, elastīgās mastikas iestrādāšana 450 t.m un šuvju siltumizolācijas ierīkošana 135 t.m) un transportu materiālu piegādei, kā arī pārējie izdevumi. Kopējā summa tāmē norādīta 3052,74 LVL apmērā *(lietas 1.sējuma 67.lapa)*. Nenorādot datumu, pieteicēja un SIA „GOLPES" parakstījušas divus aktus Nr.8A/2011 par darbu pieņemšanu un nodošanu. Vienā aktā konstatēts, ka objekts pieņemams ekspluatācijā ar 2011.gada 28.novembri, otrā – norādīta tāmei analoga satura informācija. 2011.gada 28.novembrī SIA „GOLPES" pieteicējai izrakstījusi rēķinu Nr.103 par izpildītiem darbiem saskaņā ar 2011.gada 24.oktobra līgumu Nr.8A/2011 un aktiem par izpildītiem darbiem *(lietas 1.sējuma 65.-66.lapa)*. Pieteicēja rēķinu apmaksājusi 2011.gada 28.novembrī *(lietas 1.sējuma 70.lapas otra puse)*.

2011.gada 24.oktobrī arī SIA „TANKONE" un SIA „GOLPES" parakstījušas pielikumu Nr.5 pie līguma Nr.2011/TA-01, ar kuru SIA „GOLPES" uzdevusi SIA „TANKONE" veikt analogus darbus tiem, kas norādīti starp pieteicēju un SIA „GOLPES" noslēgtajā līgumā Nr.8A/2011. Izmaksas par darbiem un materiāliem noteiktas 2998,37 LVL (ieskaitot pievienotās vērtības nodokli) apmērā. Pielikumam pie līguma pievienota 2011.gada 25.oktobra tāme Nr.TA-05 par izlietotajiem materiāliem un izpildīto darbu pieņemšanu *(lietas 1.sējuma 62.lapa)*. 2011.gada 27.novembrī SIA „GOLPES" un SIA „TANKONE" parakstījušas pieņemšanas-nodošanas aktu, ar ko konstatēts, ka izpildītājs ir piegādājis tāmē noteiktos materiālus un izpildījis tāmē noteiktos darbus pasūtītāja objektā pilnā apjomā un atbilstošā kvalitātē. Par darbu veikšanu SIA „TANKONE", kas norādīta kā preču nosūtītājs, izrakstījusi vairākus rēķinus SIA „GOLPES" kā preču saņēmējai par preci – pēc pielikuma Nr.5 pie līguma Nr.2011/TA-01 par darbiem un materiāliem. 2011.gada 27.oktobrī izrakstīts rēķins Nr.TAN2011/45 par 1194,49 LVL, 2011.gada 28.oktobrī izrakstīts rēķins Nr.TAN2011/46 par 1137,59 LVL un 2011.gada 2.novembrī izrakstīts rēķins Nr.TAN2011/47 par 666,29 LVL *(lietas 1.sējuma 63.-64.lapa)*.

[15] 2011.gada 6.decembrī starp pieteicēju kā uzņēmēju un privatizējamo sabiedrību ar ierobežotu atbildību „Jūrmalas namsaimnieks" noslēgts līgums Nr.JN2011-201 par daudzdzīvokļu ēku sienas virsmu un šuvju hermetizācijas avārijas darbu veikšanu Jūrmalā, Skolas ielā 25 dz.21; Skolas ielā 29 dz.33. dz.66; Skolas ielā 35 dz.30, dz.34, dz.66, dz.70; Skolas ielā 35a dz.30, dz.33, dz.57, dz.71, Skolas ielā 65v dz.33 un Skolas ielā 65b dz.36 saskaņā ar tāmēm, kas ir līguma neatņemama sastāvdaļa. Par katru objektu sagatavota atsevišķa tāme, kurā iekļautas tiešās izmaksas par: darbiem (deformācijas šuves ierīkošana betona senās, elastīgās mastikas iestrādāšana, šuvju siltumizolācijas ierīkošana un fasādes virsmu pārklāšana ar hermētiķi), piekaramo groza pacēlāju un transportu materiālu piegādei, kā arī pārējie izdevumi. Kopējā summa koptāmē norādīta 5199,20 LVL apmērā. 2011.gada 21.decembrī puses parakstījušas darbu pieņemšanas-nodošanas aktu, kas apliecina, ka darbi izpildīti kvalitatīvi *(lietas 1.sējuma 284.-292.lapa)*.

2011.gada 7.decembrī noslēgts līgums Nr.9A/2011 starp pieteicēju un SIA „GOLPES" *(lietas 1.sējuma 158.-159.lapa)*. Līguma priekšmets – starppaneļu šuvju hermetizācija Jūrmalā, Skolas ielā 25 dz.21; Skolas ielā 29 dz.33. dz.66; Skolas ielā 35a dz.30, dz.33, dz.57, dz.71 un Skolas ielā 65v dz.33. Līgumā darbu izpildes termiņš noteikts 2011.gada 30.decembris. Līgumam pievienota tāme, kurā fiksētas tiešās izmaksas par darbiem (deformācijas šuves ierīkošana betona senās, elastīgās mastikas iestrādāšana, šuvju siltumizolācijas ierīkošana un fasādes virsmu pārklāšana ar hermētiķi), piekaramo groza pacēlāju un transportu materiālu piegādei, kā arī pārējie izdevumi. Kopējā summa tāmē norādīta 3808,18 LVL apmērā *(lietas 1.sējuma 61.lapas otra puse)*. Nenorādot datumu, pieteicēja un SIA „GOLPES" parakstījušas divus aktus Nr.9A/2011 par darbu pieņemšanu un nodošanu. Vienā aktā konstatēts, ka objekts pieņemams ekspluatācijā ar 2011.gada 23.decembri, otrā – norādīta tāmei analoga satura informācija *(lietas 1.sējuma 60.lapa)*. 2011.gada 23.decembrī SIA „GOLPES" pieteicējai izrakstījusi rēķinu Nr.111 par izpildītiem darbiem saskaņā ar 2011.gada 7.decembra līgumu Nr.9A/2011 un aktiem par izpildītiem darbiem *(lietas 1.sējuma 50.lapa)*. Pieteicēja rēķinu apmaksājusi 2011.gada 28.decembrī *(lietas 1.sējuma 72.lapa)*.

2011.gada 15.oktobrī SIA „TANKONE" un SIA „GOLPES" parakstījušas pielikumu Nr.10 pie līguma Nr.2011/TA-01, ar kuru SIA „GOLPES" uzdevusi SIA „TANKONE" veikt analogus darbus tiem, kas norādīti starp pieteicēju un SIA „GOLPES" vēlāk noslēgtajā līgumā Nr.9A/2011. Izmaksas par darbiem un materiāliem noteiktas 3719,45 LVL (ieskaitot pievienotās vērtības nodokli) apmērā. Pielikumam pie līguma pievienota 2011.gada 15.novembra tāme Nr.TA-09 par izlietotajiem materiāliem un izpildīto darbu pieņemšanu *(lietas 1.sējuma 57.lapa)*. 2011.gada 22.decembrī SIA „GOLPES" un SIA „TANKONE" parakstījušas pieņemšanas-nodošanas aktu, ar ko konstatēts, ka izpildītājs ir piegādājis tāmē noteiktos materiālus un izpildījis tāmē noteiktos darbus pasūtītāja

objektā pilnā apjomā un atbilstošā kvalitātē. Par darbu veikšanu SIA „TANKONE", kas norādīta kā preču nosūtītājs, izrakstījusi vairākus rēķinus SIA „GOLPES" kā preču saņēmējai par preci – pēc pielikuma Nr.10 pie līguma Nr.2011/TA-01 par darbiem un materiāliem. 2011.gada 15.novembrī izrakstīts rēķins Nr.TAN2011/66 par 971,56 LVL, 2011.gada 21.novembrī izrakstīts rēķins Nr.TAN2011/67 par 969,35 LVL, 2011.gada 25.novembrī izrakstīts rēķins Nr.TAN2011/68 par 942,73 LVLun 2011.gada 28.novembrī izrakstīts rēķins Nr.TAN2011/69 par 835,81 LVL *(lietas 1.sējuma 58.-59., 68.lapa)*.

[16] Tātad no lietā nodibinātajiem faktiem konstatējams, ka pieteicēja daļu pret pasūtītājiem uzņemto saistību nodevusi savai deklarācijās uzrādītajai apakšuzņēmējai SIA „GOLPES". Tiesa neapšauba faktu, ka pieteicēja ir sniegusi pakalpojumus saviem pasūtītājiem, to nenoliedz arī iestāde. Taču tiesai ir pamatotas šaubas par to, ka faktiski darbus objektā būtu veikusi SIA „GOLPES".

[17] Pieteicējas pārstāve tiesas sēdē paskaidroja, ka SIA „GOLPES" faktiski nodarbojās ar celtniecības darbiem un ir ar diezgan lielu pieredzi. Pieteicējas pārstāve /pers. E/ atradusi tai pašā ēkā, kur pieteicējai atrodas birojs. Tā kā pieteicēja atrodas vienā blokā ar vairākiem būvniekiem un paziņu lokā ir dažādu kategoriju un dažāda daudzuma būvdarbu vadītāji, kad ir nepieciešama palīdzība tehniskajos jautājumos, ir iespēja viņus tur satikt un atrast. Pirms darba uzsākšanas objektā šie darbi tika parādīti /pers. E/. Zināmā laika periodā, kā vienojušās, tie tika izpildīti. Pēc laika perioda, kā atrunāts līgumā, pieteicējas pārstāve ieradās uz vietas un abas apskatīja un parakstīja dokumentus. Par to, kas fiziski darbus veica, pieteicējas pārstāvei nekas nav zināms. Kā norādīja pieteicējas pārstāve, viņas kompetences jautājums bija noslēgt līgumu, pārliecināties, ka viņi to var izdarīt. Tie bija remonta darbi, kuriem nav ne būvatļaujas, ne projekti, lai novērstu kaut kādas iedzīvotāju sūdzības par starppaneļu šuvju tecēšanu, mitrumu dzīvokļos u.tml., kas jāpaveic noteiktā termiņā. Par darbu kvalitāti pieteicējas pārstāve pārliecinājusies vizuālajā darba apskatē. Par cenu vienojušās, lai būtu interesanti abām pusēm.

[18] Tiesas ieskatā, vērtējot pieteicējas pārstāves paskaidrojumus kopsakarā ar citiem pierādījumiem lietā, ir vairāki apstākļi, kas tiesai rada šaubas par to, ka pieteicēja būtu nodevusi darbu izpildi tieši SIA „GOLPES".

Pirmkārt, tiesa kritiski vērtē pieteicējas pārstāves paskaidrojumus par to, ka pieteicējai nebija svarīgi, kas konkrēti veiks darbus. Pieteicējas pārstāve norādīja, ka tai ir ilgstoša sadarbība ar sabiedrību ar ierobežotu atbildību „Jūrmalas namsaimnieks" un tā ir ieinteresēta ar to strādāt un parādīt, ka ir spējīga kvalitatīvi izpildīt zināmu apjomu noteiktā laika periodā. Tātad pieteicējai bija svarīga ne tikai kvalitāte, bet arī laiks, kādā tiek izpildīti darbi. Savstarpējo veiksmīgo sadarbību tiesas sēdē apliecināja arī kā liecinieks nopratinātais sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Jūrmalas namsaimnieks" tehniskais direktors /pers. M/.

Savukārt ar /pers. E/ pieteicēja iepazinās nejauši, tātad tai nevarēja būt zināmas SIA „GOLPES" spējas veikt darbu kvalitatīvi un noteiktajos termiņos, kamēr pati pieteicēja par to nebija pārliecinājusies, jo pieteicējai nebija iepriekšējas pieredzes darbam ar minēto darījuma partneri. Tas nozīmē, ka pieteicējai, lai nodrošinātos pret iespējamiem līgumsaistību pret pasūtītājiem pārkāpumiem, bija jānokontrolē darbu veikšanas kvalitāte, ātrums, atbilstība prasībām u.tml. arī darbu izpildes periodā, pirms vispār notika darbu pieņemšana. Vēl jo vairāk apstākļos, kad pieteicēja pati ar saviem resursiem veica daļu darbu netālu esošajos objektos. Kā norādīja pati pieteicējas pārstāve, pieteicēja darbu pieņemšanas-nodošanas aktu ar apakšuzņēmēju parakstīja būtiski vēlāk, nekā tika parakstīts akts starp pieteicēju un pasūtītāju. Tātad pieteicēja, nododot darbus pasūtītājam, riskēja, ka tie var izrādīties neatbilstošā kvalitātē izpildīti. Savukārt minētais rada tiesai šaubas par to, ka šādus darbus būtu veikusi tieši apakšuzņēmēja SIA „GOLPES".

[19] Tāpat tiesa kritiski vērtē SIA „GOLPES" spēju nodrošināt pieteicējai nepieciešamo darbu izpildi.

Kā tiesas sēdē liecināja /pers. E/, SIA „GOLPES" bija neliels uzņēmums, kas pamatā darbojās kā starpnieks. /pers. E/ bija direktore, un bija vēl viens darbinieks Igors, darbu vadītājs. Ar vienu uzņēmumu tika slēgts līgums par celtniecības darbiem, pēc tam ar citu uzņēmumu – par darbu izpildi. Bija vairāki būvniecības uzņēmumi, ar kuriem lieciniece strādāja, bet visvairāk strādāja ar SIA „TANKONE". Uz tiesas jautājumu, kā /pers. E/ atrada SIA „TANKONE", lieciniece neatbildēja, atcerējās, ka reiz bijusi darīšana ar vīrieti vārdā Vladimirs, ar kuru noslēdza līgumu par noteiktu darbu izpildi, no kā lieciniece saņēma nelielu procentu 3-5% robežās. Vienlaikus lieciniece neatminējās SIA „TANKONE" valdes locekli /pers. K/, ar kuru SIA „GOLPES" slēdza līgumu un kurš SIA „TANKONE" vārdā parakstīja pieņemšanas-nodošanas aktus un izrakstīja rēķinus.

Lieciniece iepriekš iestādē sniegtajos paskaidrojumos bija norādījusi, ka SIA „TANKONE" bija piekritusi sniegt viņas uzņēmumam remonta pakalpojumus, taču par tās darbiniekiem, materiālajiem resursiem, viņa neinteresējās. SIA „TANKONE" ieteica viņas vīrs /pers. N/, arī kontakti ar šīs firmas amatpersonu notika caur viņas vīru, kurš norunāja tikšanās. Tikšanās notikušas dažādās vietās, piemēram, kafejnīcā *(lietas 1.sējuma 48.-49.lapa)*. Savukārt tiesas sēdē /pers. E/ norādīja, ka viņas vīram /pers. N/ viņas uzņēmumā vispār nebija nekādas lomas.

Tātad, kā redzams no liecībām, precīzākas ziņas par ilgstošā un saskaņā ar pievienotās vērtības nodokļa deklarācijām lielākā piegādātāja – SIA „TANKONE" – pārstāvjiem lieciniece neatminējās. Savukārt tiesas sēdē lieciniece atcerējās pieteicēju, jo īpaši pieteicējas pārstāvi /pers. A/, ar kuru, kā norādīja lieciniece, viņa vairāk komunicēja. Turklāt, kā redzams no liecinieces liecībām, tieši pieteicējas pārstāvi atšķirībā no citu darījumu pārstāvjiem un pat sava darbinieka, kuram atcerējās tikai vārdu Igors, lieciniece atcerējās vislabāk un spēja raksturot, kur iepazinušās. Vienlaikus tiesa ņem vērā, ka iestādē sniegtajos paskaidrojumos 2012.gada 14.maijā, tātad laika ziņā tuvāk darījumiem starp SIA „GOLPES" un pieteicēju, lieciniece starp galvenajiem preču/pakalpojumu saņēmējiem minēja vairākus darījuma partnerus, taču ne pieteicēju.

Tāpat tiesa kritiski vērtē varbūtību, ka /pers. E/ ir izpratne par darījumu ar pieteicēju un arī SIA „GOLPES" apakšuzņēmēju – SIA „TANKONE" saturu. Tiesa no tiesas sēdē uzklausītajām liecībām neguva skaidru viedokli par to, kā lieciniece definēja, kādus

pakalpojumus sniegs tās apakšuzņēmējs. Citiem vārdiem, ņemot vērā līgumā starp SIA „GOLPES" un SIA „TANKONE" vispārīgi definēto līguma priekšmetu, kā arī tāmes, kurās nav konkretizēts neviens veicamais darbs, nepieciešamie materiāli, stundas, transports u.c., apakšuzņēmējs saprata, kāda satura darbi un kādā termiņā ir jāizpilda. Liecinieces atbildes ir vispārīgas un nepaskaidro faktisko procesu, kā noritēja saziņa starp pieteicēju un liecinieci un tālākā pienākumu nodošana SIA „GOLPES" apakšuzņēmējai. Uz tiesas jautājumu, kā var saprast, kas ir darīts, kādi materiāli izmantoti, cik stundas nostrādātas, kas, ko ir darījis un cik tas maksā, ja tāmē ir viena frāze „pēc pielikuma pie līguma", lieciniece atbildēja, ka viņai šī informācija ne vienmēr ir vajadzīga. Šāda liecinieces atbilde apstiprina tiesas ieskatu, ka /pers. E/ pašai nav izprotams darījumu saturs un pret pieteicēju uzņemtās saistības. Tāpat tiesas ieskatā ir nesaprotama /pers. E/ norāde, ka SIA „GOLPES" ar pieteicēju nekad nevienojās par konkrētiem termiņus, jo to īstenot nav iespējams, tika teikts, ka: „vēlams tādā un tādā termiņā". Par darbu pieņemšanu un nodošanu lieciniece liecināja, ka ne vienmēr objekts tika pieņemts noteiktajā termiņā, būvniecībā ir grūti pabeigt objektu noteiktā termiņā un kvalitātē, kaut kādi mazi trūkumi bija un būs vienmēr, nauda tomēr tika pieņemta, bet ar nosacījumu, ka mazie darbi tiks pabeigti. Minētās liecības ir tiešā pretrunā lietas materiāliem, jo, kā redzams no darījuma dokumentiem, visi darbi izpildīti laikus un pieņemti bez iebildēm. Piemēram, no lietas materiāliem ir konstatējams, ka sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Jūrmalas namsaimnieks" darbus saskaņā ar līgumu Nr.JN2011-117 bez iebildēm ir pieņēmusi jau 2011.gada 10.oktobrī *(lietas 1.sējuma 297.lapa)*. Savukārt SIA „GOLPES" pieteicējai rēķinu, pamatojoties uz pieņemšanas-nodošanas aktiem par darbiem saskaņā ar līgumu Nr.7A/2011, izrakstījusi tikai 2011.gada 28.oktobrī *(lietas 1.sējuma 54.lapa)*. Pieņemšanas-nodošanas aktos nav fiksēts datums, kad darbi pieņemti, tomēr apstāklis, ka tajos norādīts, ka objekti pieņemti ekspluatācijā 2011.gada 28.oktobrī un šajā pašā dienā izrakstīts rēķins, ir prezumējams, ka arī darbu pieņemšanas-nodošanas akti parakstīti minētajā datumā. Tātad faktiski darbi bija pabeigti 18 dienas agrāk. Līdz ar to liecinieces liecinātais neatbilst lietā esošajiem rakstveida pierādījumiem.

Tāpat tiesa kritiski vērtē liecinieces liecināto par to, ka viņai ir plašs paziņu loks, kas viņai var lēti piedāvāt iekārtas (piemēram, pacēlāju). Vienlaikus lieciniece nenosauca ne šī uzņēmuma nosaukumu, ne pārstāvja vārdu. Šādu faktu lieciniece nebija norādījusi arī iepriekš iestādei sniegtajos paskaidrojumos. Turklāt, ja /pers. E/ patiešām būtu bijis plašs piegādātāju loks, kas piedāvā preci vai pakalpojumu par cenu zem tirgus vērtības, SIA „GOLPES" finanšu rādītāji par 2011.gadu, visticamāk, būtu labāki. Kā redzams no gada pārskata, SIA „GOLPES" finanšu gadu noslēdza ar zaudējumiem.

Tiesai arī no liecinieces liecībām ir pamats šaubīties par to, vai /pers. E/ ir pareiza izpratne par sabiedrības vadību, par to, kas ir uzņēmuma gada apgrozījums, kas ir gada pārskats un vadības ziņojums. Lieciniece arī kļūdaini norādīja banku, kurā SIA „GOLPES" bija atvērts norēķinu konts. SIA „GOLPES" bija atvērti konti trijās bankās, no kurām lieciniece nevienu neminēja, turklāt kļūdaini norādīja, ka konts bijis atvērts tikai vienā – Nordea bankā. Tāpat papildus minētajam arī liecinieces norādes par to, ka visu kārtoja grāmatvede, kā arī fakts, ka lieciniece neatminējās, ka /adrese/, atradās SIA „GOLPES" juridiskā adrese, un liecinieces kļūdainā izpratne par to, kā uzņēmuma valdes loceklis un kapitāldaļu turētājs saņem atalgojumu no sabiedrības līdzekļiem, tiesai rada šaubas par to, vai lieciniece vispār ir bijusi reālā uzņēmuma vadītāja. Turklāt lieciniecei nav izpratnes par to, kas darījuma ietvaros gatavo darījuma faktu apstiprinošu dokumentāciju. Lieciniece tiesas sēdē liecināja, ka darījumā ar pieteicēju pavadzīmes gatavoja abas divas. Pēc tam lieciniece apgalvoja, ka tā puse, kas maksāja par pakalpojumu, arī izrakstīja rēķinu.

Pat, ja /pers. E/ ir sniegusi kādus cita satura pakalpojumus trešajām personām, tiesa kritiski vērtē varbūtību, ka tā ir nodrošinājusi pakalpojumu sniegšanu tieši pieteicējai. Turklāt liecinieces norāde par to, ka /pers. E/ ar pieteicējas pārstāvi bija draudzīgas attiecības, daudz kopīgu interešu un paziņu, kopsakarā ar citiem lietā nodibinātajiem faktiem tikai vairo tiesas pārliecību par to, ka ir tikusi panākta vienošanās par fiktīvu, faktiski nenotikušiem darījumiem atbilstīgu dokumentu noformēšanu, par ko turklāt pieteicēja zināja.

[20] Tiesai ir arī šaubas par SIA „GOLPES" spēju darbus veikt, nesaņemot avansu no pieteicējas. Turklāt šī apstākļa kontekstā nav nozīmes tam, vai SIA „GOLPES" darbus veic pati, vai nodod tālāk vēl vienam apakšuzņēmējam.

Kā norādīja pieteicējas pārstāve, pasūtītājs pieteicējai samaksāja avansu. Tas apstiprinās arī ar lietā esošajiem pieteicējas kontu izrakstiem. Savukārt SIA „GOLPES" pieteicēja samaksāja tikai pēc tam, kad bija saņēmusi naudas pārskaitījumu no pasūtītājas. Minētais konstatējams arī no lietā esošajiem darbu pieņemšanas-nodošanas aktiem un rēķiniem. Jo, kā tiesa atzina, SIA „GOLPES" un pieteicēja aktus parakstīja un SIA „GOLPES" rēķinus par padarītajiem darbiem izrakstīja tikai pēc tam, kad pasūtītājs bija pieņēmis pieteicējas darbus.

Savukārt SIA „GOLPES" ar SIA „TANKONE" norēķinājās ar vairākiem maksājumiem. Piemēram, par darbiem, ko SIA „GOLPES" bija uzņēmusies pret pieteicēju saskaņā ar 2011.gada 7.decembra līgumu Nr.9A/2011, SIA „GOLPES" rēķinu izrakstīja 2011.gada 23.decembrī, ko pieteicēja apmaksāja 2011.gada 28.decembrī. Savukārt SIA „TANKONE" rēķinus par veicamajiem darbiem bija izrakstījusi 2011.gada 15.novembrī, 21.novembrī, 25.novembrī un 28.novembrī. Tātad SIA „TANKONE" bija izrakstījusi rēķinu savai pasūtītājai, pirms vēl starp pieteicēju un SIA „GOLPES" bija parakstīts līgums par noteiktu darbu veikšanu. Turklāt, kad SIA „GOLPES" un SIA „TANKONE" jau bija parakstījušas pielikumu pie līguma un tāmi par darbiem sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Jūrmalas namsaimnieks" objektos, līgumu ar šo pasūtītāju vēl pat nebija noslēgusi pati pieteicēja.

Tādējādi tiesai nav šaubu par to, ka darījumu starp SIA „TANKONE" un SIA „GOLPES" dokumenti ir sagatavoti par faktiski nenotikušu darbu veikšanu. Tas apstiprinās arī ar lietā esošo SIA „TANKONE" konta izrakstu, no kura secināms, ka SIA „GOLPES" ar savu apakšuzņēmēju vispār nav norēķinājusies *(lietas 2.sējuma 53.lapa)*.

Turklāt, vērtējot visus pierādījumus to kopumā un savstarpējā sakarībā, minētais fakts tikai rada tiesai papildu pārliecību par to, ka ne tikai SIA „GOLPES" piesaistītais apakšuzņēmējs nebija spējīgs izpildīt uzņemtās saistības, ko ir konstatējusi iestāde arī SIA „GOLPES" veiktajā nodokļu auditā, bet arī pati SIA „GOLPES" nebija patiesā darbu veicēja. Pat ja SIA „GOLPES" nebija piesaistījusi SIA „TANKONE", bet citu apakšuzņēmēju, SIA „GOLPES" nebija pietiekamu finanšu līdzekļu, ko apstiprina tās gada pārskats, lai norēķinātos ar jebkuru apakšuzņēmēju, arī pašnodarbināto. Tādējādi apstākļos, kad pieteicēja par veicamajiem darbiem maksā tikai pēc darbu pabeigšanas, un SIA „GOLPES" nav brīvu līdzekļu, rada šaubas par SIA „GOLPES" spēju piesaistīt apakšuzņēmējus, lai norēķinātos par darbiem. Arī no lietā esošajiem SIA „GOLPES" kontu izrakstiem ir konstatējams, ka tās kontos faktiski ir tikuši iemaksāti finanšu līdzekļi skaidras naudas iegūšanai, taču norēķini ar piegādātājiem nav notikuši, jo lielāko daļu naudas līdzekļu ir

izņēmusi /pers. E/ *(lietas 1.sējuma 212.-270.lapa)*. Savukārt minētais apstiprina papildus tiesas ieskatu par to, ka vai nu /pers. E/ nav izpratnes par uzņēmuma vadību un par uzņēmuma un tās valdes locekļa mantas šķirtību vai arī ir notikusi apzināta prettiesiska naudas līdzekļu aprite.

[21] Tiesa arī konstatē, ka lietā ir pretrunīgas liecības par to, kas varēja būt veicis darbus pieteicējas objektos, vai kāds cits apakšuzņēmējs vai pati pieteicēja ar saviem resursiem.

[22] Tiesas sēdē kā liecinieks tika nopratināts pieteicējas darbinieks /pers. P/, kurš bija pieteicējas darba ņēmējs arī 2011.gada pēdējā ceturksnī *(lietas 1.sējuma 81.-83.lapa)*. Liecinieks tiesas sēdē liecināja, ka viņš objektos Jūrmalā vienmēr strādāja viens pats, turklāt arī tad, ja tika izmantots piekaramais groza pacēlājs. Liecinieks arī pats sagādājis un piegādājis objektā visus nepieciešamos materiālus.

/pers. P/ neminēja, ka kādā no objektiem būtu piedalījies kāds cits cilvēks. Piemēram, kā redzams no lietas materiāliem, saskaņā ar sabiedrību ar ierobežotu atbildību „Jūrmalas namsaimnieks" noslēgto līgumu Nr.JN2011-201 visi objekti, izņemot objektu /adrese/, dz.34, dz.36 un /adrese/ dz.36, bija nodoti apakšuzņēmējai. Tas pats attiecas uz noslēgto līgumu Nr.JN2011-117, pieteicēja no visiem objektiem pašu spēkiem veica darbus tikai objektos /adrese/. Tātad faktiski veicamo darbu apjoms Jūrmalā nebija būtisks. Pieteicēja arī nenorādīja, ne arī iesniedza tiesai kādus pierādījumus, kas liecinātu par to, ka šajā periodā bez minētajiem darījumiem pieteicēja būtu uzņēmusies vēl kādas saistības pret sabiedrību ar ierobežotu atbildību „Jūrmalas namsaimnieks" vai kādu dzīvokļu īpašnieku biedrību darbu veikšanai Jūrmalā. Tādējādi no lietas materiāliem nav viennozīmīgi secināms, vai visus pieteicējai nodotos darbus būtu veikusi pati pieteicēja ar saviem resursiem.

[23] Vienlaikus arī liecinieks /pers. N/ tiesas sēdē apliecināja, ka ir piedalījies darbu veikšanā Jūrmalā un Rīgā. Pieteicējas pārstāvi saticis apmēram pirms diviem gadiem kādā būvniecības objektā. Liecinieks norādīja, ka tas bijis 2011.gada rudenī/ziemā, darbi notikuši Jūrmalā, veikti fasādes darbi, apstrādātas šuves. Liecinieks tostarp atcerējās, ka tajā periodā ir strādājis arī kādā būvlaukumā Rīgā. Liecinieks kontrolējis darbus, veicis mērījumus, iepircis materiālus, darbojies kā darbu vadītājs. /pers. N/ būvniecībā darbojies jau trīsdesmit gadus, tādēļ viņam ir plašs paziņu loks, pazīstami gan uzņēmumi, gan to vadītāji. Tātad kā redzams no /pers. N/ liecībām, arī viņš ar saviem apakšuzņēmējiem ir piedalījies fasāžu renovācijas darbu veikšanā objektos gan Jūrmalā, gan Rīgā, turklāt tieši 2011.gadā. Uz tiesas norādi par to, ka iepriekšējā tiesas sēdē liecinieka sieva /pers. E/ liecināja, ka viņa darbojusies objektos Jūrmalā, /pers. N/ norādīja, ka 2011.gadā viņš darbojies objektos Jūrmalā, Slokas ielā, kur bija kādas piecas vai sešas mājas, un Rīgā, kur bija viena vai divas mājas. /pers. N/ gan pieļāva, ka, iespējams, šajos objektos darbus vēlāk vadījusi viņa sieva. Vienlaikus, kā redzams no viņa liecībām, /pers. N/ atšķirībā no /pers. E/ nosauca gan periodu, kad notika darījumi Jūrmalā, gan atcerējās ielas nosaukumu.

Turklāt tiesa konstatē pretrunas /pers. N/ un /pers. E/ liecībās. /pers. E/ liecināja, ka ar SIA „TANKONE" pārstāvjiem viņu iepazīstināja viņas vīrs, taču /pers. N/ šādu sabiedrību neatcerējās. Arī uz tiesas jautājumu, vai viņš atceras /pers. K/, liecinieks nenorādīja ne uz šīs personas saistību ar SIA „TANKONE", nedz arī faktu, ka viņš būtu /pers. K/ iepazīstinājis ar sievu darījumu slēgšanai. Par/pers. S/liecinieks vienīgi norādīja, ka viņš gatavojis helikopterus, dzīvojis Amerikā.

Vērtējot /pers. N/liecības, tiesa nevar izslēgt saprātīgas šaubas par to, ka kādus no pieteicējai nodotajiem darbiem ir veikuši citi apakšuzņēmēji. Iespējams, ka reālos darbu veicējus atrada un darbu vadīšanu veica /pers. N/, kuram, kā redzams no liecībām, ir lielāka izpratne par būvniecības pakalpojumu nišu, nekā viņa sievai /pers. E/. Šādu tiesas ieskatu citstarp netieši pamato arī lietas materiālos esošais pieņemšanas-nodošanas akts Nr.7A/2011 par darbu, kas veikti /adrese/dz.65, dz.66, dz.68, dz.69, dz.71, dz.72; Skolas ielā 35 dz.21, dz.24, dz.25, dz.28, dz.29, dz.32, dz.33, dz.36, dz.70; /adrese/dz.25, dz.59 un /adrese/dz.33, pieņemšanu, ko parakstījusi pieteicēja un SIA „NIGMA & K", kuras valdes loceklis un vienīgais kapitāldaļu turētājs 2011.gadā bija /pers. N/ *(lietas 1.sējuma 54.lapas otra puse)*. Tiesa nevar izslēgt, ka tā ir pārrakstīšanās kļūda, ņemot vērā, ka /pers. N/ un /pers. E/ ir vienas ģimenes locekļi. Tomēr kopsakarā ar citiem materiāliem tiesa nevar izslēgt saprātīgas šaubas par to, ka šajos darbos ir piedalījies tieši /pers. N/.

[24] Vienlaikus tiesa vērš uzmanību, ka tiesai izskatāmās lietas ietvaros nav jānoskaidro, kas ir faktiskais darbu veicējs. Taču pamatotas šaubas par to, ka darbus nav veicis deklarācijās norādītais uzņēmējs, bet ir veicis kāds cits vai pats nodokļu maksātājs ar saviem resursiem, ir pietiekamas, lai apšaubītu priekšnodokļa atskaitīšanas tiesības.

[25] Ņemot vērā minētos apsvērumus, tiesas ieskatā audita ietvaros lietā ir savākta būtiska informācija un pierādījumi par to, kādēļ pieteicējas deklarētie darījumi ar SIA „GOLPES" nav uzskatāmi par notikušiem. Tiesa ieguva un pārbaudīja iepriekš iestādē nevērtētus pierādījumus, kas pamato iestādes lēmumā sniegto pamatojumu. Taču apstāklis, ka tiesa ir ieguvusi papildu pierādījumus, nenozīmē, ka tiesa būtu grozījusi vai papildinājusi iestādes pamatojumu. Tiesas ieskatā pamatojums ir pietiekams, lai attaisnotu pieteicējai noraidītās tiesības uz priekšnodokļa atskaitīšanas.

Pirmkārt, tiesa atzīst par pamatotu Valsts ieņēmumu dienesta secināto, ka no lietas materiāliem nav gūstams skaidrs priekšstats par darījuma norisi. Pieteicēja paskaidrojumos Valsts ieņēmumu dienestam pieteicēja nebija sniegusi detalizētu un izvērstu darījumu faktiskās norises atspoguļojumu. Šādu skaidru izklāstu par darījuma norises faktiskajiem apstākļiem nav sniegusi arī pieteicējas darījuma partneres pārstāve /pers. E/. Tādējādi tiesai arī pēc lietas pēc būtības skatīšanas pabeigšanas nav kļuvis saprotams, kā notika izpildāmo darbu ierādīšana, kā notika darbu pieņemšana, kā tika risināti jautājumi par konstatētajiem defektiem, kas

nodrošināja izpildīto remontu garantiju u.tml. Tiesa jau minēja, ka kritiski vērtē iespējamību, ka pieteicēja, kas sniedza pakalpojumus savam pasūtītājam, neinteresējās par veicamo darbu izpildes kvalitāti, nenoskaidroja personu, kas izpildīs darbu, kvalifikāciju, nepārbaudīja izpildīto darbu atbilstību līgumā izvirzītajām kvalitātes prasībām u.tml.

Otrkārt, kā redzams no lietas materiāliem, ne SIA „GOLPES", ne tās tālākajam darījuma partnerim SIA „TANKONE" (kuru kā sabiedrību, no kā SIA „GOLPES" ir saņēmusi pieteicējai nodrošinātos pakalpojumus, paskaidrojumos Valsts ieņēmumu dienestam bija norādījusi pati SIA „GOLPES" valdes locekle /pers. E/) nebija nepieciešamo resursu pakalpojumu sniegšanai. Tiesai, uzklausot /pers. E/ liecības, ir pamats uzskatīt, ka arī atsaukšanās uz viņas celtniecības izglītību nav pietiekama, lai atzītu, ka viņai bija pietiekamas zināšanas par sniedzamo pakalpojumu saturu. Turklāt pretrunīgās liecības par to, kurš atrada apakšuzņēmēju SIA „TANKONE", kurš šo sabiedrību pārstāvēja, ar ko noritēja sarunas, nekonkrētās atbildes uz tiesas jautājumiem par to, kā tika nodoti darbi apakšuzņēmējai, kā tika definēts darbu saturs u.c., pamato iestādes secināto, ka SIA „GOLPES" nebija faktiskā pakalpojuma sniedzēja.

Tiesa citstarp arī vērš uzmanību, ka maksājumu veikšana partnerim par darījumu pati par sevi neapliecina, ka tā bija samaksa par attiecīgu pakalpojumu vai preci. Pārbaudot lietas materiālus, tiesa atzīst, ka izskatāmajā gadījumā pieteicējas deklarētos darījumus apliecinošie dokumenti paskaidro tikai darījumu formālo pusi. Tādējādi pieteicēja nav atspēkojusi Valsts ieņēmumu dienesta secināto, ka pieteicējas uzņemto saistību pret pasūtītāju izpildi faktiski būtu realizējusi SIA „GOLPES".

[26] Turklāt atzīstot, ka pieteicēja pakalpojumu no SIA „GOLPES" vispār nav saņēmusi, ir saprotams, ka pieteicēja nevarēja nezināt, ka ir iesaistījusies priekšnodokļa izkrāpšanas shēmā. Citiem vārdiem, ja pieteicēja nesaņēma pakalpojumu no deklarācijās uzrādītās shēmas, nav iespējams, ka pieteicēja nezināja, ka darījums ar šo sabiedrību faktiski nav noticis.

Tādējādi izskatāmajā lietā nav nozīmes pieteicējas apsvērumam, ka pieteicēja, pārbaudot ziņas par SIA „GOLPES", nevarēja konstatēt ziņas, kas norādītu uz risku un ļautu apšaubīt sadarbības iespējas ar šo uzņēmumu. Tiesa neapšauba, ka pieteicēja ir izpildījusi visus likumā noteiktos pienākumus – ieguvusi visu nepieciešamo un faktiski iegūstamo informāciju par darījumu partneri, veikusi norēķinus, lai būtu tiesīga šos darījumus deklarēt un atskaitīt priekšnodokli. Taču pieteicēja šos darījumus ir noformējusi, nevis tādēļ, lai saņemtu faktisku pakalpojumu no SIA „GOLPES" (proti, lai SIA „GOLPES" pieteicējas objektos veiktu noteikta satura būvdarbus), bet gan tādēļ, lai iegūtu faktiski nenotikušiem darījumiem atbilstošu priekšnodokļa apmēru un, kā pamatoti norāda Valsts ieņēmumu dienests, tādējādi iegūtu fiskālas priekšrocības.

Līdz ar to pieteicējas apsvērums, ka šādas varbūtības norāde ir pretrunā ar Administratīvā procesa likumā noteikto un pārkāpj tiesību principus (kurus pati pieteicēja nekonkretizē un nepaskaidro), ir nepamatots. Jo, kā jau tiesa minēja, tikai un vienīgi pieteicējas rīcībā varēja būt ziņas par patiesajiem darbu izpildītājiem.

Apstāklim, ka neviena persona nav apsūdzēta kriminālprocesā vai saukta pie atbildības, nav nekādas nozīmes administratīvajā lietā, kurā tiek pārbaudīta darījumu faktiskā esība (vai darījums pēc būtības ir noticis) un fakts, vai pieteicēja zināja, ka ir iesaistījusies priekšnodokļa izkrāpšanas shēmā.

[27] Tāpat tiesa noraida kā nepamatotu pieteicējas apsvērumu, ka iestāde ir pieļāvusi pievienotās vērtības nodokļa iekasēšanu dubultā gan no pieteicējas, gan no SIA „GOLPES".

Saskaņā ar SIA „GOLPES" veiktā audita rezultātā pieņemto lēmumu SIA „GOLPES" ir noteikti pabildu maksājumi budžetā par tās deklarētajiem darījumiem ar SIA „TANKONE". Taču šī audita ietvaros netika pārbaudīti pieteicējas un SIA „GOLPES" noslēgtie darījumi, nedz arī radās kādas nodokļu samaksas sekas saistībā ar šo darījumu rezultātā aprēķināto priekšnodokli. Tā kā pieteicēja (nevis SIA „GOLPES") nepamatoti ir atskaitījusi priekšnodokli par savstarpēji faktiski nenotikušu darījumu, tad Valsts ieņēmumu dienests papildus nodokļu maksājumus pamatoti ir noteicis pieteicējai.

[28] Pieteicēja tostarp norādījusi, ka iestāde pārkāpusi lēmuma pieņemšanai noteikto termiņu.

Kā redzams no lietas materiāliem, pieteicēja sūdzību par sākotnējo lēmumu iesniegusi Valsts ieņēmumu dienestā 2013.gada 2.maijā. Lēmums pieņemts (elektroniski parakstīts) 2013.gada 19.jūlijā.

Administratīvā procesa likuma 81.pants, kas noteic vispārīgo kārtību, kādā tiek pieņemts lēmums par apstrīdēto administratīvo aktu, neparedz termiņu, kādā pieņemams augstākas iestādes (amatpersonas) lēmums. Savukārt likuma „Par Valsts ieņēmumu dienestu" 22.panta otrā daļa noteic, ka Valsts ieņēmumu dienests iesniegumu par šā panta pirmajā daļā minēto lēmumu un rīkojumu apstrīdēšanu izskata un pieņem lēmumu viena mēneša laikā. Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektors šo termiņu var pagarināt uz laiku, ne ilgāku par četriem mēnešiem no apstrīdēšanas iesnieguma saņemšanas dienas.

Tātad Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektoram ir tiesības pagarināt termiņu lēmuma pieņemšanai. Turklāt arī tad, ja šāds lēmums (par procesuālā termiņa pagarināšanu) nebūtu pieņemts, tam izskatāmajā lietā nav nekādas būtiskas ietekmes uz rezultātu, tādējādi tas nevar būt par pamatu lēmuma atcelšanai. Pieteicējai no sākotnējā lēmuma izrietošais pienākums samaksāt nodokļu maksājumus nav atcelts, vienīgi pieteicēja ir ieguvusi pagarinājumu nodokļu samaksas izpildei, jo apstrīdēšanas ietvaros šis pienākums (sākotnējā lēmuma darbība) tika apturēts. Tostarp tiesa vērš uzmanību, ka Valsts ieņēmumu dienests paskaidrojumu tiesai ceturtajā apsvērumā ir sniedzis izvērstu un judikatūrai atbilstošu pamatojumu šāda procesuāla termiņa ietekmei uz lietas iznākumu.

[29] Rezumējot lietā nodibinātos faktus, tiesa atzīst, ka izskatāmajā lietā kontroles metode ir piemērota pareizi, ir sniegts pamatojums pieteicējai noraidītajām tiesībām uz priekšnodokļa atskaitīšanu, kā arī nav tikušas ierobežotas pieteicējas tiesības sniegt paskaidrojumus vai iesniegt pierādījumus. Tādējādi lēmuma pieņemšanas procedūra ir ievērota un lēmums ir tiesisks.

Tiesa procesuālās ekonomijas nolūkā spriedumā neatspoguļo izvērstu novērtējumu visiem pieteicējas norādītajiem apsvērumiem, jo tie nemaina tiesas ieskatu, ka pieteikums nav pamatots.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu un 289.-291.pantu, tiesa

nosprieda:

noraidīt sabiedrības ar ierobežotu atbildību „BŪVEKSPERTS" pieteikumu par Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektores p.i. 2013.gada 19.jūlija lēmuma Nr.22.7/L-18037 atcelšanu.

Spriedumu viena mēneša laikā no sprieduma pieņemšanas dienas var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Administratīvajā apgabaltiesā, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese L.Paegļkalna